

PARTNERIAETH DEFNYDDY TIR MYNYDDOEDD DUON CYNLLUN RHEOLI CYNALIADWY: LLWYDDIANT, GWERSI A CHYFRANIADAU

BLACK MOUNTAINS LAND USE PARTNERSHIP SUSTAINABLE MANAGEMENT SCHEME: SUCSESSES, LESSONS & CONTRIBUTIONS

www.blackmountains.wales

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar
gyfer Datblygu Gwledig:
Ewrop yn Buddsoddi mewn Ardaloedd Gwledig
European Agricultural Fund for
Rural Development:
Europe Investing in Rural Areas

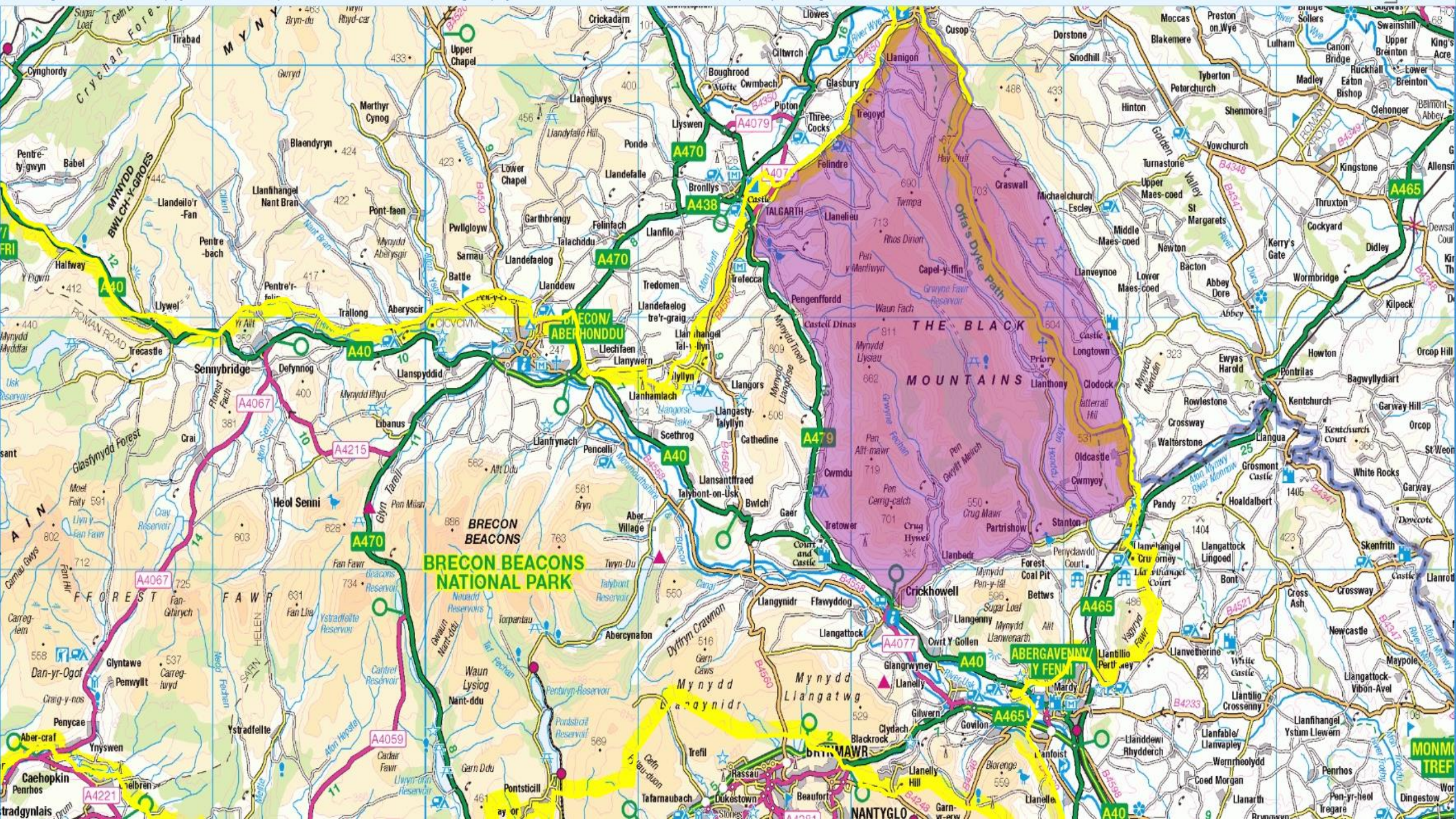

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Pwrpas ac Nodau/Purpose & Aims

- Sefydlwyd yn 2015 trwy'r Gronfa Natur
 - Menter arloesol, drawsffiniol, gydweithredol: porwyr, tirlfeddianwyr preifat a chyrrff rheoleiddio
 - Yn hyrwyddo adfer a rheoli'r Mynyddoedd Duon, eu hadnoddau naturiol a'i ddefnydd tir yn gynaliadwy, gwella lles a chefnogi gwytnwch economaidd er budd y rhai sy'n byw, yn gweithio ac yn ymweld â'r ardal eiconig hon.
 - Yn 2017, dyfarwyd arian i gyflawni Prosiect Systemau Rheoli Cynaliadwy £ 1.1 miliwn gyda'r Parc Cenedlaethol yn ddeiliad y grant
-
- Established in 2015 via the Nature Fund
 - Pioneering, cross-border, collaborative venture: graziers, private landowners & regulatory bodies
 - Promotes the restoration and sustainable management of the Black Mountains its natural resources and land use, improve wellbeing and support economic resilience for the benefit of those who live and work in and visit this iconic area
 - 2017 awarded funding to deliver SMS Project of £1.1 million with the National Park being the grant holder

Y Bartneriaeth/The Partnership

145 o bartneriaid/145 Partners.....

- Cymdeithas Porwyr y Mynyddoedd Duon a Clybiau Ffermwyr Ifanc

Black Mountains Graziers Association and Young Farmers Club

- Prif dirfeddianwyr yn cynnwys; Ystâd Glanusk, Ystâd Tregoyd, Ystâd Bal Mawr / Bal Bach, Ystâd Dug Beaufort, Ystâd Michaelchurch ac Ystâd Ffwddog

Major landowners including; Glanusk Estate, Tregoyd Estate, Bal Mawr/ Bal Bach Estate, Duke of Beaufort Estate, Michaelchurch Estate and Ffwddog Estate

- Cyrff Rheoleiddio'n cynnwys; Dŵr Cymru, Adnoddau Naturiol Cymru, Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Naturiol a Bannau Brycheiniog

Regulatory Bodies including; Welsh Water, Natural Resources Wales, Natural England and Brecon Beacons National Park Authority

- Gyda chefnogaeth rhwydwaith ehangach o fusnesau lleol, darparwyr twristiaeth, ysgolion, darparwyr sgiliau, grwpiau cymunedol a gwirfoddolwyr lleol, yn y gymuned

Supported by wider network of local businesses, tourism providers, schools, skills providers, community groups and volunteers

- Cadeirydd Annibynnol a phwynt cydlynu pwrpasol gan y Bartneriaeth

Independent Chair & dedicated Partnership coordination point

Meysydd Gweithredu/Action Areas

- Rheoli Rhedyn
- Adfer mawndir
- Taliad am Wasanaethau Ecosystem
- Rheoli Ymwelwyr
- Addysg a Sgiliau
- Monitro a Gwerthuso
- Gweithio Partneriaeth Graddfa Tirwedd Cydweithredol
- Bracken Management
- Peatland Restoration
- Payment for Ecosystem Services
- Visitor Management
- Education & Skills
- Monitoring & Evaluation
- Collaborative Landscape-Scale Partnership Working

Ar y ddaear/On the Ground

Gwnaed gwaith rheoli rhedyn ar 320ha o dir i wella cynefinoedd a mynediad i ymwelwyr, porwyr a da byw

Comisiynwyd model i ganfod faint, mewn gwirionedd, o redyn sydd yn nhirwedd gyfan y Mynyddoedd Duon

Undertaken over 320ha of bracken management works improving habitats and access for visitors, graziers and livestock

Commissioned a pioneering bracken ground truthing model covering the entire Black Mountains landscape

Ail-wlychu ac ail-gyflwyno llystyfiant dros 60ha o fawndir, a chyflawni gwaith rheoli grug gan helpu i wella cynefinoedd ac ecosystemau

Adfer dros 3,000 metr o lwybrau troed ar gyfer mynediad ymwelwyr ac i amddiffyn adnoddau naturiol

Re-wetted and re-vegetated over 60ha of peatland, and delivered heather management work helping to improve habitats and ecosystems

Restored over 3,000 metres of footpaths for visitor access and to protect natural resources

Developing a Payments for Ecosystem Services Portfolio for the Black Mountains

Strategy Report

Black Mountains Land Use Partnership

Datblygu astudiaeth arloesol ar gyfer Taliad am Wasanaethau Ecosystemau a fydd yn helpu i lunio polisi yn y dyfodol ac, yn bwysicaf, dangos sut y gallai weithio mewn lleoliad ucheldir

Monitro ac a chynnal arolygon hanfodol o'r Mynyddoedd Duon a'i adnoddau naturiol

Developed a ground-breaking Payment for Ecosystem Services study which will help to shape future policy and crucially show how it could work in an uplands setting

Undertaken vital monitoring and surveys of the Black Mountains and its natural resources

Yn y Gymuned/ In the Community

Cymerodd dros 500 o blant ysgolion lleol ran yn rhaglen addysg y Rhaglen yn trafod bywyd yr ucheldir a thraddodiadau pori gyda dros 2,500 o oriau dysgwyr wedi'u cofnodi

Datblygwyd rhaglen Llysgennad Ifanc y Mynyddoedd Duon

Over 500 local schoolchildren participated in BMLUP's education programme exploring uplands life and grazing traditions, with over 2,500 learner hours recorded

Developed a Black Mountains Young Ambassador programme

Hyfforddwyd 56 o fusnesau a darparwyd twristiaeth lleol i ddod yn Llysgenhadon Mynydd a Rhostir gan helpu i hyrwyddo'r Mynyddoedd Duon yn gynaliadwy

Sefydlwyd Rhwydwaith Llysgenhadon Mynyddoedd Duon i gefnogi gwaith y Batrneriaeth yn y dyfodol

Trained 56 local businesses and tourism providers to become Mountain & Moorland Ambassadors helping to sustainably promote the Black Mountains

Established a Black Mountains Ambassador Network supporting BMLUP's future work

Gwella sgiliau dros 90 o bobl, gan gynnwys Ffermwyr Ifanc, gyda chyllid o £45,000, gan helpu i wella sgiliau gwledig a chyfleoedd gwaith yn yr ardal

Wedi sefydlu Rhwydwaith Ffermwyr Ifanc y Mynyddoedd Duon

Up-skilled over 90 people, including Young Farmers, with stipend funding of £46,000, helping to improve rural skills and work opportunities in the local area

Set up a Black Mountains Young Farmers Network

Y Bartneriaeth/ The Partnership

Cynhaliwyd amrywiaeth eang o fentrau cyfathrebu ac ymgysylltu â'r gymuned, yn lleol ac yn genedlaethol, trwy sioeau, arddangosfeydd, gweithdai, gweithgareddau a sgysiau

Hyrwyddwyd ymweliadau diogel, cynaliadwy i ac oddi mewn i'r Mynyddoedd Duon

Cafodd 3 swydd eu creu a'u hariannu gan brosiectau yn yr economi wledig, gan gynnwys 2 Geidwaid Partneriaeth sy'n gofalu am amgylchoedd, cymunedau ac ymwelwyr y Mynyddoedd Duon.

Rhoddodd dros 50 o wirfoddolwyr eu hamser - dros 2,500 awr - i'n gwaith prosiect yr ucheldir

Cefnogwyd partneriaid a sefydliadau partner i weithio ar y cyd, gan addasu i heriau, rheoli ardal dirwedd yn gynaliadwy a meithrin lles economaidd-gymdeithasol

Gyda'i gilydd, mae partneriaid wedi darparu cyfraniadau mewn nwyddau sy'n fwy na £250,000

MAE PROSIECT DEFNYDD TIR Y MYNYDDOEDD DUON BELLACH Y UN O'R PARTNERIAETHAU GRADDFA TIRWEDD MWYAF A MWYAF LLWYDDIANNUS HYD YMA

Undertaken a wide range of communications and community engagements initiatives, locally and nationally, through shows, exhibitions, workshops, activities and talks

Promoted safe, sustainable visits to and within the Black Mountains

Created 3 project-funded jobs in the rural economy, including two Partnership Rangers looking after the Black Mountains environs, communities and visitors

Over 50 volunteers gave their time – over 2,500 hours - to our uplands project work

Supported partners and partner organisations to work collaboratively, adapting to challenges, to sustainably manage a landscape area and foster socio-economic wellbeing

Partners have collectively provided in-kind contributions in excess of £250,000

BMLUP IS NOW ONE OF THE LARGEST AND MOST SUCCESSFUL LANDSCAPE-SCALE PARTNERSHIPS

Monitro a Gwerthuso/Monitoring & Evaluation

Amcanion/Objectives

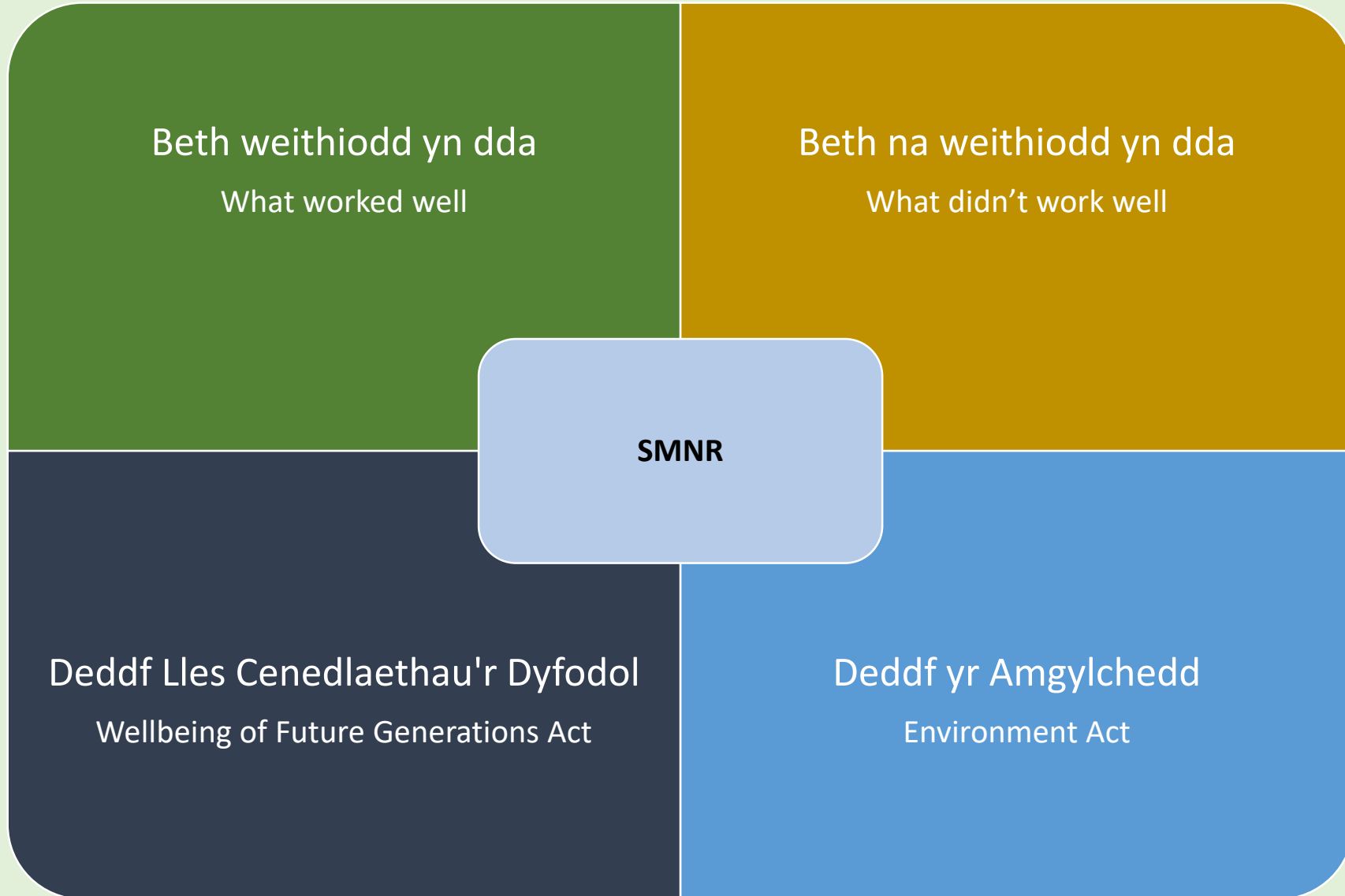
- Asesu effeithlonrwydd, effeithiolrwydd, gwerth am arian ac effeithiau
To assess efficiency, effectiveness, value for money & impact
- Cynhyrchu tystiolaeth o 'beth sy'n gweithio' (a beth sydd ddim).
Generate evidence of 'what works' (and what doesn't).
- Gwersi, cyfraniadau ac etifeddiaeth
Lessons, Contributions and legacy

Effaith/Impact

Proses/Process

Gwersi a chyfraniadau/ Lessons & Contributions

Etifeddiaeth/Legacy *(dyfyniadau gan bartneriaid/quotes from partners)*

“Cyfathrebu buddiol iawn rhwng y gwahanol randdeiliaid (partneriaid) nag oedd ar gael o’r blaenl ”

“Hugely beneficial communication between the various stakeholders (partners) which was previously absent”

“Mae dod ynghyd gyda phobl eraill... wedi arwain at well dealltwriaeth o'r hyn y mae pobl eraill yn ei wynebu ”

“Coming together with others....has produced greater understanding of what others face”

“Mae cymaint mwy y gallwn ei wneud”
“There's so much more that we can do”

“Mae ae rhoi cynaliadwyedd yn ôl yn nwylo pobl sy'n byw ac yn gweithio yma, nid yn nwylo rhyw awdurdod mawr yn unig, yn sylfaenol“

“Putting sustainability back in the hands of people who live and work here, not solely in the hands of the overarching authority is fundamental”

“Mae [y cynllun] wedi helpu pawb i ddod yn fwy ymwybodol o'r amgylchedd o'n cwmpas ac effaith ein gweithredoedd ni ein hunain a phobl erail arni.“

“[The scheme] has helped all be more aware of the environment around us and the impact of our and other people’s actions.”

Y Dyfodol/The Future

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?
What we are doing now?

Beth ydyn ni am ei wneud?
What we want to do?

Beth ydyn ni ei angen?
What we need?

“Os bydwn ni’n sefyll yn ein hunfan dim ond un ffordd sydd i fynd, a hynny yw at yn ôl”

“If we stand still there is only one way to go, and that is backwards”